

DE VLAAMSE MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE en SPORT

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- Ontwerp van Besluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding, wat betreft de activeringsstage
 - Definitieve goedkeuring

1. INHOUDELIJK

1.1 Situering

Tijdens het bemiddelingsproces komen VDAB bemiddelaars in contact met een groep werkzoekenden die verwijderd zijn van de arbeidsmarkt omwille van een niet-arbeidsmarkt gerelateerde problematiek. Dit zijn problemen die op zich niets met de arbeidsmarkt of met de positie van deze werkzoekenden op de arbeidsmarkt te maken hebben maar deze wel beïnvloeden zodat ze de inschakeling van deze werkzoekenden bemoeilijken of zelfs verhinderen.

Een subgroep van deze werkzoekenden met niet-arbeidsmarktgerelateerde problemen kampt met ernstige medische, mentale, psychische en/of psychiatrische problemen, al dan niet in combinatie met sociale problemen. Einde september 2016 bevinden 11.157 niet werkende werzoekenden zich in deze situatie. Indien VDAB na een proces van gespecialiseerde screening vaststelt dat hierdoor betaalde tewerkstelling niet onmiddellijk mogelijk is, krijgt de werkzoekende de kans om deze drempels naar werk aan te pakken in een specifiek en intensief traject, nl. de activeringsbegeleiding. Einde september 2016 zijn er 2.087 niet werkende werkzoekenden met een advies activeringsbegeleiding.

Het aanbod activeringsbegeleiding werd sinds 2007 geregeld via de 3 VDAB tenders 'activeringsbegeleiding' (TAT, TAZ, TAZ bis). De tenders activeringsbegeleiding werden toegewezen aan intersectorale gespecialiseerde partnerschappen (met partners uit de beleidsomeinen WSE en WVG) om de niet-arbeidsmarktgerelateerde drempels aan te pakken zodat een vervolgtraject naar betaald werk (in NEC of SEC) of arbeidszorg opnieuw mogelijk werd.

Een activeringsbegeleiding in TAZ bis duurt maximum 18 maanden en bestaat uit volgende componenten:

- Arbeidsmarktgerichte coaching van de gezondheidsproblematiek door een partner uit de gezondheidszorg: vb. aanleren hoe de klant kan omgaan met de klachten op een werkvloer, inzicht verschaffen in de problematiek in relatie tot een haalbaar jobdoelwit, klant aanleren op welke wijze de klachten kunnen verminderen (door medicatie, verwijzing naar een arts-specialist, het stellen van een diagnose, het aanleren van een andere copingstijl, het organiseren van externe hulp, het aanmoedigen van een gezonde levensstijl, het verhogen van de psychische draagkracht, enz). De partner zorg moet erkend zijn als 'zorgverstrekker' en beschikt minstens over een arts en een psycholoog. Bijvoorbeeld: een psychiatrisch ziekenhuis, dienst GGZ, CAW, enz.

- Inzicht verhogende en competentieversterkende modules door een partner empowerment: vb. het uitklaren van het spanningsveld tussen de activering naar werk en de verantwoordelijkheden in het gezin, huisvesting, oplossingen zoeken voor mobiliteitsproblemen, het beheersbaar maken van de financiële situatie, het versterken van de basisvaardigheden (assertiviteit, communicatie, conflictbeheersing, hygiëne, motivatie, enz). De partner empowerment moet beschikken over een mandaat kosteloze competentie-ontwikkeling en ervaring hebben in de begeleiding van de MMPP-doelgroep;
- Een activeringsstage van maximum 520 uren;
- Activeringsbegeleiding wordt aangeboden als een trajectactie binnen gespecialiseerde trajectbegeleiding. De GTB-consulent bewaakt de focus op werk tijdens de activeringsbegeleiding.

De nood aan dit soort voortrajecten zal niet verminderen in de toekomst:

- VDAB beschikt over een uitgebreid gamma aan bemiddelingsinstrumenten, maar voor deze groep van mensen komen deze bemiddelingsinstrumenten te vroeg. Er moet eerst gewerkt worden aan andere drempels dan werk;
- Daarnaast kent het federaal normatief kader specifieke rechten toe aan werkzoekenden met MMPP-problematiek op voorwaarde dat ze actief meewerken aan specifieke en intensieve voortrajecten. VDAB moet er dan ook voor zorgen dat er specifieke voortrajecten beschikbaar zijn.

1.2 ACTIVERINGSBEGELEIDING 2017: BEGELEIDINGSCONTEXT VAN DE ACTIVERINGSSTAGE

De toeleiding naar de tender activeringszorg bis loopt af op 31/12/2016.

In juni 2014 werd het decreet werk- en zorgtrajecten goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Het was de bedoeling dat het aanbod van de TAZ bis in 2017 naadloos zou kunnen overgaan in de operationalisering van dit decreet, waarin sprake is van activeringstrajecten (naast trajecten maatschappelijke oriëntatie en trajecten arbeidsmatige activiteiten).

Gezien de complexiteit van dit decreet en de betrokkenheid van verschillende beleidsdomeinen, lopen de uitvoeringsbesluiten vertraging op.

VDAB wil in het overbruggingsjaar 2017 de continuïteit van de huidige TAZ bis netwerken verzekeren en de samenwerking met de TAZ bis partners bestendigen. In 2017 zal deze samenwerking geregeld worden via een onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking. In 2017 worden eveneens de uitvoeringsbesluiten opgemaakt waardoor de activeringstrajecten vanaf 1/1/2018 door de uitvoeringsbesluiten van dit decreet kunnen geregeld worden.

Dit betekent dat de activeringsstage in 2017 op volgende wijze zal begeleid worden:

- De dienst arbeidsbeperking bepaalt de doelgroep die nood heeft aan een activeringsbegeleiding en activeringsstage;
- De GTB bemiddelaar waakt erover dat de welzijnsdrempels worden aangepakt met de focus op werk en legt de link met de arbeidsmarkt. De GTB bemiddelaar bepaalt het actieplan van de activeringsbegeleiding en zorgt voor de afstemming van de begeleidingsacties en overleg tussen de verschillende begeleiders die actief zijn rond de werkzoekende;
- De begeleider van de partner empowerment (uit het provinciaal netwerk van activeringsbegeleiding):
 - zoekt samen met de werkzoekende naar een stageplaats en sluit een overeenkomst voor de activeringsstage af met de werkzoekende en de werkgever;

- ondersteunt de werkzoekende inzake randvoorwaarden (basisvaardigheden, mobiliteit, gezinssituatie, administratie, enz.) en de stage-werkgever (vb. bij opstart, bij probleemsituaties, enz.);
 - zorgt voor een goede opvolging en remediëring tijdens de activeringsstage en betreft hierbij tijdig de partner zorg en GTB;
 - stuurt de aard van de taken, de duur van de stage, het aantal stage-uren, enz bij waar nodig.
- De begeleider van de partner zorg staat in voor:
- De diagnose van de problematiek en een inschatting van de evolutie en impact van deze problematiek op tewerkstelling.
 - (de verwijzing naar) een passende zorgbehandeling en afstemming met de begeleiders van deze behandeling.
 - Het aanleren hoe de werkzoekende kan omgaan met zijn problematiek op de stagevloer.

Het resultaat van de activeringsstageperiode is:

- een competentieprofiel over de basisvaardigheden (resultierend uit de begeleiding op de werkvloer en evaluatie(s) met de stagewerkvloer);
- een beschrijving van resterende welzijnsdrempels en belemmerende randvoorwaarden;
- een advies over een haalbaar arbeidscircuit (normaal economisch circuit, sociale economie, lokale diensteneconomie, arbeidszorg).

Kost van de activeringsbegeleiding

De kost van de activeringsbegeleidingen wordt opgevangen binnen de middelen toegekend aan de VDAB.

In 2017 voorziet VDAB opnieuw een contingent van 1.100 activeringsbegeleidingen, dat verhoogd kan worden met 20% indien verhoogde instroom kan aangetoond worden.

OCMW-leefloongerechtigden of werkzoekenden ten laste van het RIZIV kunnen gebruik maken van het aanbod activeringsbegeleiding als ze zijn ingeschreven als werkzoekende bij VDAB en voldoen aan de criteria van de doelgroep. VDAB bepaalt de doelgroep die in aanmerking komt voor een activeringsbegeleiding en spreekt zich uit over volgende toelidingscriteria:

- Is er een vermoeden van arbeidsbeperking
- Is er een grote afstand tot de arbeidsmarkt
- Is er nood aan een voortraject naar werk (activeringsbegeleiding) of eerder naar welzijn (bij niet toelidbare werkzoekenden)

OCMW's kunnen leefloongerechtigden aanmelden voor activeringsbegeleiding, maar VDAB zal aan de hand van bovenstaande criteria bepalen of activeringsbegeleiding de meest passende maatregel is en kan opgestart worden. In dit geval neemt GTB de begeleiding op.

De totale kost van de begeleiding van de activeringsstage ligt, afhankelijk van de instroom, tussen 3.358.300 (voor minimum 1.100 begeleidingen) en 4.029.960 euro (voor maximum 1.320 begeleidingen).

TAZ bis	Kostprijs	min. 1.100 begeleidingen	max. 1.320 begeleidingen
GTB arbeidsbemiddeling	861	947.100	1.136.520
GTB coördinatiepremie	312	343.200	411.840
TAZ bis aanbieders	1.880	2.068.000	2.481.600
Totaal	3.053	3.358.300	4.029.960

De kosten van de activeringsstage (vervoer, kinderopvang, enz.) zijn niet in bovenstaande tabel opgenomen maar worden in deel 2 behandeld.

1.3 DE ACTIVERINGSSTAGE

Een activeringsstage is een verplicht onderdeel van de activeringsbegeleiding. De activeringsstage werd reeds aangeboden in de tenders activeringsbegeleiding maar deze stage was nog niet juridisch geregeld.

Aanleiding voor het "Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding, wat betreft de activeringsstage" is het gebrek aan een juridische basis voor een stagevorm die kan ingezet worden tijdens de activeringsbegeleiding en tijdens dewelke deze werkzoekenden kunnen werken aan basisvaardigheden en aan de drempels die tewerkstelling tijdelijk verhinderen. De activeringsstage onderscheidt zich van andere stagevormen omdat deze wordt ingezet bij werkzoekenden waarbij het nog niet duidelijk is of doorstroom naar betaalde tewerkstelling mogelijk is. De activeringsstage kan enkel worden ingezet tijdens een activeringsbegeleiding die de begeleidende context moet bieden voor de activeringsstage. Of anders gesteld: de activeringsstage is slechts een onderdeel van een bredere activerende aanpak van drempels naar werk.

Tijdens de activeringsstage heeft de werkzoekende recht op vergoedingen.

In het volledig werkjaar 2015 werd een bedrag van 51.058 euro betaald aan cursistenvergoedingen voor personen in een activeringsbegeleiding. Een bedrag van dezelfde orde wordt begroot in 2017.

Onkosten 1100 activeringsstages 2017	Kosten
kinderopvang	2.000,00
cursistenpremies	11.000,00
eigen vervoerskosten	40.000,00
TOTAAL	53.000,00

1.2 Voorgestelde maatregel

In dit besluit wordt de activeringsstage uitgewerkt. De activeringsstage is een onderdeel van de activeringsbegeleiding die binnen de gespecialiseerde trajectbegeleiding (GTB) vanaf 1 januari 2017 aangeboden worden door de provinciale netwerken die zijn ontstaan vanuit de TAZ bis.

1.3 Artikelsgewijze bespreking

Art. 1. Dit artikel voegt aan artikel 1 van het besluit van de Vlaamse regering van 5 juni 2009 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 10 december 2010 en 18 december 2015 een punt 28 toe. Dit punt omvat de definitie van activeringsstage.

Deze definitie luidt:

Een stage die openstaat voor werkzoekenden bij wie een medisch, mentaal, psychisch, psychiatrisch of sociaal probleem, of een combinatie van die problemen, de inschakeling op de arbeidsmarkt verhindert. De stage oriënteert de werkzoekende naar betaald werk en bereidt de werkzoekende voor op betaald werk door zijn algemene basisvaardigheden te versterken en door drempels weg te werken die de inschakeling op de arbeidsmarkt bemoeilijken of verhinderen.

Art. 2. Dit artikel houdt de invoeging van “Hoofdstuk V: De activeringsstage” in in het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 10 december 2010 en 18 december 2015. Dit hoofdstuk bevat de bepalingen van de activeringsstage.

- Artikel 111/0/13 bespreekt de activeringsstage als onderdeel van een activeringsbegeleiding. Het is de VDAB die deze activeringsstage kan voorstellen aan werkzoekenden. Een activeringsstage staat open voor werkzoekenden bij wie een medisch, mentaal, psychisch, psychiatrisch of sociaal probleem, of een combinatie van die problemen, de inschakeling op de arbeidsmarkt verhindert.
- Artikel 111/0/14 bepaalt dat de VDAB over de duur beslist van de activeringsstage. Deze duur wordt uiteraard bepaald naargelang de afstand die de werkzoekende heeft tot de arbeidsmarkt. Er is een maximale doorlooptijd voorzien van zes maanden. De uren op de werkvloer worden gradueel aangepast aan de capaciteiten die de werkzoekende op dat moment heeft.
Tevens beslist de VDAB of een werkzoekende een activeringsstage mag volgen en of er een eventuele voortijdige beëindiging mogelijk is. Verlenging is in dit geval niet mogelijk wegens een doorlooptijd.
- Artikel 111/0/15 beschrijft de mogelijke redenen van onmiddellijke stopzetting door de begeleider van de activeringsstage.
Deze zijn:
 - De stagiair vindt werk.
 - De stagiair of de werkgever komen hun contractuele verplichtingen niet langer na en de VDAB stelt vast dat de verdere uitvoering van de activeringsstage onmogelijk is geworden.
 - Het doel van de activeringsstage, oriënteren naar en voorbereiden op betaald werk via versterking van de algemene basisvaardigheden en het wegwerken van drempels die de inschakeling op de arbeidsmarkt bemoeilijken of verhinderen, is bereikt.
 - De VDAB kan vaststellen dat het doel niet haalbaar is.
- Artikel 111/0/16 De VDAB keurt voor aanvang van de activeringsstage een beschrijving van de acties om de beginsituatie in kaart te brengen goed. Op het einde van de activeringsstage wordt dan een opleidings- of trajectplan opgemaakt. Wanneer blijkt dat de stagiair niet toeleidbaar is naar de arbeidsmarkt wordt er geen opleidings- of trajectplan opgemaakt.
- Artikel 111/0/17 Tijdens de duur van de activeringsstage wordt de werkzoekende regelmatig opgevolgd door de VDAB. De werkgever waarbij de stage wordt aangevat staat in voor de ondersteuning van de werkzoekende op de werkvloer.

- Artikel 111/0/18 De werkzoekende heeft, wanneer hij een activeringsstage volgt, recht op vergoedingen die bepaald worden in artikel 6 § 2.
- Artikel 111/0/19 De stagiair wordt tijdens de duur van de activeringsstage verzekerd voor ongevallen, zoals vermeld in artikel 11. Tevens is artikel 12 van overeenkomstige toepassing.
- Artikel 111/0/20 Dit artikel omschrijft de overeenkomst voor de activeringsstage. Deze moet gesloten worden tussen de VDAB, de stagiair en de werkgever. In deze overeenkomst moeten op zijn minst volgende elementen terug te vinden zijn:
 - De identiteit van de partijen;
 - De aanvangsdatum van de activeringsstage en de vermoedelijke duur ervan;
 - De omschrijving van de activiteiten die in het kader van de activeringsstage plaatsvinden op de werkvloer;
 - De rechten en de plichten van de partijen, onder andere:
 - De vergoedingen en premies;
 - De begeleiding en evaluatie;
 - Het naleven van voorschriften inzake veiligheid en A.R.A.B.;
 - Het respecteren van de privacy;

Art. 3. Het besluit treedt in werking op de datum van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad. Het besluit is van toepassing op de activeringsstages die aanvatten vanaf de inwerkingtreding van het besluit.

Art. 4. Dit artikel bepaalt dat de Vlaamse minister, bevoegd voor het tewerkstellingsbeleid, belast is met de uitvoering van dit besluit.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Sinds 2007 voorziet VDAB middelen in haar begroting voor de activeringsbegeleiding. De impact van het voorliggende besluit is beperkt:

- De uitvoering van de activeringsbegeleiding wordt reeds verschillende jaren geregeld via een tender. De kosten werden reeds door VDAB gedragen. De begeleiding van de activeringstage maakt daar onderdeel van uit.
- De cursistenvergoedingen gekoppeld aan de activeringstage waren altijd al ten laste van VDAB.
- VDAB/GTB beschikt via de tender activeringszorg bis over een partnerschap van organisaties empowerment en organisaties uit de gezondheidszorg. Deze organisaties hebben in deze samenwerking heel wat expertise opgebouwd. VDAB wil in 2017 de continuïteit van de huidige TAZ bis netwerken verzekeren en de samenwerking met de TAZ bis partners bestendigen.

Jaarlijks bepaalt VDAB de behoefte aan activeringsbegeleiding naar aanleiding van de jaarlijkse begrotingscyclus. Indien er behoefte is aan uitbreiding in de toekomst, dan worden de nodige middelen vrijgemaakt binnen de VDAB-begroting.

In 2016 bedraagt de totale kost van de 1.250 activeringsbegeleidingen in de TAZ bis 3.816.400 euro. De stuks prijs voor een activeringsbegeleiding is 3.053 euro. De cursistenvergoedingen (vervoer, kinderopvang, enz) tijdens activeringstage schommelen rond de 50.000 euro op jaarbasis.

In 2017 willen we opnieuw min. 1100 activeringsbegeleidingen aanbieden die begeleid worden door de partners uit de provinciale netwerken die zijn ontstaan vanuit de TAZ bis. Deze begeleiding zal gefinancierd worden door VDAB. Het contingent kan bij verhoogde instroom verhoogd worden met maximum 20% tot 1.320 activeringsbegeleidingen

De totale kost voor deze begeleidingen ligt, afhankelijk van de instroom, tussen 3.358.300 en 4.029.960 euro.

De kosten die verbonden zijn aan de activeringsstage zelf bestaan uit de terugbetaling van onkosten aan de werkzoekende. In 2017 worden deze kosten geraamd op 53.000 euro.

De kosten voor de begeleiding van de activeringsstage én de vergoedingen aan de werkzoekende samen, zijn in 2017 maximum 4.082.960 euro.

Vanaf 2018 wordt de werkwijze opgenomen in de uitvoeringsbesluiten van het decreet werk- en zorgtrajecten.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd gevraagd op 28 oktober 2016 en ontvangen op 8 november 2016.

Het begrotingsakkoord werd ontvangen op 25 november 2016.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Dit besluit laat de mogelijkheid open om ook leefloners op te nemen in activeringsbegeleiding, zonder bijkomende financiële kost voor de leefloner zelf, en evenmin voor het OCMW.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Er is geen impact op het personeelsbestand en dus ook niet op de personeelsbudgetten van VDAB.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

De raad van bestuur van VDAB heeft een positief advies omtrent het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding, wat betreft de activeringsstage gegeven op 5 oktober 2016.

5.1 Wetgevingstechnisch en taalkundig advies

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2016/377 van 12 oktober 2016.

5.2 Reguleringsimpactanalyse

Een RIA werd opgesteld en ingediend op 29 november 2016.

5.3 Adviezen

Er werd van het bijgaande ontwerp van besluit advies ingewonnen van de SERV. De SERV verleent een positief advies op 16 januari 2017.

De SERV merkt op dat er momenteel 11.157 niet-werkende werkzoekenden (NWWZ) zijn met een medische, mentale, psychische en/of psychiatrische problematiek (MMPP) en 2087 personen met een advies

activeringsbegeleiding, terwijl er plaats is voor maximum 1320 begeleidingen. De sociale partners willen dat dit contingent activeringsbegeleiding wordt ingevuld en niet verlaagd. De sociale partners vrezen dat er nog NWWZ uit de boot vallen en vragen om initiatieven hieromtrent te nemen. Ze wijzen in dat kader naar de geplande uitvoering van het W²kader en willen eveneens een gepaste toeleiding naar werk/andere maatregelen voor alle NWWZ met MMPP. Belangrijk hierbij is dat sterk wordt ingezet op visie en motivatie van trajectbegeleiders om te focussen op regulier betaald werk, maar ook moet er plaats zijn voor inspraak van de persoon met MMPP.

Als laatste vragen de sociale partners ook om tot een afspraak te komen waarbij de degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen van de deelnemers aan een activeringsbegeleiding wordt stopgezet.

VDAB staat in voor de toeleiding naar de begeleiding en zal de nodige monitoring voorzien.

Artikel 1 werd gewijzigd. Het woord "arbeidsbeperking" werd vervangen om geen verwarring te scheppen.

Tevens werd er advies ingewonnen van de Raad van State met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State. Het advies 60.873/1 werd gegeven op 17 februari 2017.

- Aan de aanhef is er een verwijzing naar het advies van de SERV toegevoegd.
- Er is verwezen naar de juiste rechtsbasis voor het advies van de Raad van State in de aanhef.
- Onder artikel 2 van het besluit werden artikel 111/0/19 en artikel 111/0/20 gewijzigd.
- Artikel 3 van het besluit werd gewijzigd. Het besluit zal in werking treden op de dag van bekendmaking in het Belgisch Staatsblad.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar definitieve goedkeuring te hechten aan het ontwerp van besluit
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor het tewerkstellingsbeleid, te gelasten met de uitvoering van het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering, vermeld in punt 1°.

De Vlaamse minister van WERK, ECONOMIE, INNOVATIE en SPORT,
Philippe MUYTERS

Bijlagen:

- het ontwerp van besluit Activeringsstage;
- het advies van de SERV van 16 januari 2017;
- het advies van de Raad van State van 17 februari 2017.